

Hjælp til disse. Der er andre, hvis Arbejdsevne ligefrem fordobles ved huslig Lykke. Der er jo ogsaa Forskel paa Arbejde; nogle Kvinder vil kunne fortsætte deres Arbejde til Trods for Ægteskabet, andre vil kunne genoptage det. For dem, der ikke kan nogen af Delene, har Samfundet Op-gaver nok i frivilligt Arbejde, hvor baade Fagdueligheden og den almene kvindelige Udvikling kan gøre sig gældende. Samfundet trænger til Moderlighed, som Strindberg sagde i de Dage, da han var Kvindesagsven. Men lige saa lidt som Barnet kan nøjes med den Brøddel, det kan faa i en Fællesbarnstue, lige saa lidt tilfredsstilles Kvinden alene af den upersonlige Moderlighed, hun kan øve over for Samfundet, eller — over for sine egne Børn — af hvad hun kan give dem i sine Fristunder. Det aandelige Frigørelsesarbejde i vore Dage gaar jo dog ud paa at kaffe de naturlige Instinkter større Raaderum. Skulde Kvindefrigørelsen da føre med sig, at Moderinstinktet blev begrænset til Fordel for Forretningsdygtigheden eller forflygtiget i Almenmoderlighed! Der-som det undertiden kan se ud, som om selve Kvindebevægelsen munder ud i slig Unatur, da er det sikkert kun, fordi Frigørelsen endnu kun er halv, og Kvinderne derfor endnu ikke har faaet Evne og Magt til at kundgøre deres inderste Væsen.

„Social-Demokraten“s N B.

har i Lørdagsnummeret fundet Anledning til at titulere „Kvinden og Samfundet“: „Organ for Overklassekvinderne“. Vi skal senere komme ind paa dette Spørgsmaal og med det samme vise, hvorledes „Kv. og S.“ trods den stærkt begrænsede Plads i et lille Ugeblad har bragt langt flere Artikler for at slaa til Lyd for Arbejdskvindernes Kaar, end det store Dagblad „Social-Demokraten“ — i samme Tidsrum. I Dag gælder det Beskyttelsesforslaget: de „5 Uger“ — og vi citerer nogle Udtalelser, som fortjener den største Opmærksomhed. „Kv. og S.“ betegner selv hendes Kaar ved et enten-eller, enten Overanstrengelse eller Sult, — — — at der gives en tredje Udvej — — som det nok er værd at tage en Kamp op for — falder ikke Bladet ind.“

Med Hensyn til Lovens Virkning siger „Social-Demokraten“: „De vordende Mødre bliver nu ved Loven tvungne ind paa at organisere Barselunderstøttelse, selvfølgelig med Samfundets Bistand“ (!) — og

„Loven vil desuden indirekte virke til at forbedre Arbejdskvindernes Kaar; naar de tvinges til at organisere Barselunderstøttelse, saa vil Organisations-tanken let slaa dybere Rod i dem, og vi kan vente os en Vækst i den almindelige Organisation.“ —

Hvor vidt dette skønne Haab om „Vækst i den almindelige Organisation“ som Følge af Beskyttelsesloven vil gaa i Opfyldelse, kan kun Fremtiden vise. Vi tror det kun ikke, og beklager det i saa Tilfælde, da Or-

ganisation ogsaa for Kvinderne er den eneste Vej til Fremgang. Men var det nu ikke rimeligt — som „Kvinden og Samfundet“ allerede har paa-peget — om Loven, der forbyder en Kvinde at tjene sin Dagløn, gav hende den ad anden Vej end ud af hendes egen Lomme. Var det ikke nok saa „arbejdervenligt“, om Socialdemokratiet skaffede lidt Erstatning af Statskassen frem for at „tvinge“ dem til at organisere Barselunderstøttelse — „med Samfundets Støtte“.

Hvor skal den komme fra?

Bare ikke Buen spændes for højt.

Desværre kan det vel anses for givet, at Arbejdskvinderne følger Partipolitikens Parole, — men vi skal ikke blive trætte af at fremhæve Farerne paa dette Punkt. — Inden man fra Udlandet indfører et nyt System paa et saa overmaade vigtigt Omraade, er det af Vigtighed at iagttage Følgerne — som de der viser sig; og Lovgivningen fra saa vel England som Tyskland — de store Industrilande, viser en afgjort Tendens til at udelukke Kvinderne — i hvert Fald de gifte fra Arbejdsmarkedet.

I Kunstindustrimusæet.

Den Seperatudstilling, der i disse Dage finder Sted, har vakt betydelig Opsigt og mere end almindelig Interesse. Det er ikke blot det, at disse Sager skal sendes til den store fredelige Kappelstrid i Paris, der faar Folk til at strømme til. Det er Sagerne selv, der trækker og binder os i glad Beundring over det skønnes udtømmelige Kilde og uendelige Rigdom af ny Aabenbaringsformer ogsaa paa Kunstindustriens Omraade.

Deri blander sig tillige Taknemlighed over, at vort lille Land, i en ældgammel, paa alle Hold og Kanter gennemarbejdet Gren af Kunstindustrien, kan byde Verden noget nyt og friskt og forhaabentlig ogsaa livskraftigt. Thi i det mindste i en af disse Udstillinger staar vi over for et ganske nyt Frembrud. Det er *Bing & Grøndahls* Udstilling af keramiske Arbejder, og denne har forøget Krav paa vor Opmærksomhed ved de mange fremragende kvindelige Kræfter, der er knyttede til den.

De unge Kunstnerinder har vistnok med velberaad Hu lavet en lille Mystifikation, idet de kun har anbragt Forbogstaverne til deres Fornavne, og de har ogsaa naaet at blive bedømte efter samme Maalestok som deres mandlige Kollegaer — en Ære, der, som vi ved, meget sjældent bliver Kvinden til Del. Og hvad mere er — disse Arbejder, bedømte som mandlig Produktion, har ikke blot fuldt ud bestaaet Prøven, men flere af dem er tillige, blevne stillede i første Række. Saaledes f. Eks. fremhæver en Anmeldelse „Plockross's Arbejder“. En anden priser „Mandighed og Kraftfuldhed“ som et „Særpræg“ for denne opblomstrende Kunst, der henter sine Motiver fra Planteverdenen. Ingen nævner dog, at denne kraftfulde Mandighed er parret med en henrivende Ynde,

der er absolut kvindelig, og at det netop er denne lykkelige Forening, som er Tryllemidlet.

Pladsen tillader os ikke en udførligere Redegørelse. Men vi maa have den Glæde at udpege enkelte, særlig gode Ting af den Kunstnerindeskole, der er fremvokset under Willumsens Ledelse.

Frk. Hegermann-Lindencrone har en Mængde meget betydelige Arbejder. Hendes stærkt gennembrudte lille Krukke *Anemoner* er fortryllende. I *Orchidé* er der en Form og en Farvepragt og tillige en Sindrighed i Anvendelsen af Blomstens sære Former, der gør den lille Krukke til et Kunstværk. *Frøbid* er en lille Perle af ægteste Slags. De blegrøde sarte Stilke danner paa den yndefuldeste Maade Krukkens Form og ender opad i Knoppen med henrivende Virkning.

Frøsten Gardes store Krukke *Æbleblomst* og *Pensée* vil vi særlig lægge Mærke til. Den første virker ved sine sarte og dog straalende Farver som et Foraarsdyt, den anden ved Farvens intensive Dybde og Kraft og dog Blødhed i Overgangen.

Frøken Dreves har en meget stilfuld og fornem *Kastanie* og Frøken Hahn-Jensen en ganske fortryllende, fint modelleret Vase med Figurer, i *Rosenhaven*, *Bonbon* m. fl. *Last but not least* har vi Frøken Plockross's prægtige Arbejder. Hendes *Blomsterfont*, hendes *Askeurner*, hendes *Vækst* viser alle en Genialitet i Opfattelsen, en Kraft og Gedigenhed i Formbe-handlingen og en Helhedsvirkning, der bringer store Løfter for Fremtiden.

Alt i alt er disse Kunstnerinders Arbejder saa betydelige og saa individuelle, at Retfærdigheden ikke er gjort Fyldest med, som en Anmeldelse har gjort, at lade „Willumsens Aand svæve over Vandene“.

Opdragelse eller - Prygl.

Under Folketingets første Behandling af det private Forslag til Lov om Ophævelse af Straffe for Børn under kriminell Lavalder faldt, i Følge „Social-Demokraten“s Referat, nogle Udtalelser, som der fra Kvindernes Side er al Anledning til at understrege.

Ministeren var af den Mening, at man meget daarligt kunde undvære Straffebestemmelser for Børn, og „ved at oprette Stats-Børneopdragelsesanstalter tog man Initiativet bort fra den private Velgørenhed.“

Folketingsmand Borghjerg var derimod paa det rene med, at „Opdragelsen maa ikke lades ude af Betragtning, thi den er det vigtigste. Af-skaffelsen af de barbariske Straffe og Indførelsen af gode Værgemaal og Børnehjem maa være vort Program. Ved den her foreslaaede Straffrihed nedbryder vi det gamle Samfunds Brutalitæt. Ved at skabe Opdragelse i gode Hjem rejser vi det ny humane Samfund paa Tomten.“

Det er ikke vanskeligt at forudsige, til hvilket af disse to Standpunkter kvindelige Repræsentanter paa Tingene vilde slutte sig.

Foredrag i Københavns Højskoleforening.

I Tilslutning til en tidligere Artikel, hvori vi henlede Opmærksomheden paa en ny Virksomhed, som den grundtvigske Retning har sat i Gang blandt Ungdommen i København, bør tillige fremdrages en anden Virksomhed, som samme Aandsretning gennem Københavns Højskoleforening i en længere Aarrække har udfoldet. Ved ugentlige Foredrag og mere sel-skabelige Sammenkomster har Højskoleforeningen i Aarenes Løb samlet en ikke ringe Del af den fra Landet indvandrede Højskoleungdom, lige som stadige Søndagsforedrag hver Vinter i et nærliggende Asyl har samlet en stor Del Arbejdere.

At Arbejdere ogsaa paa disse Steder yder deres Bistand som Foredragsholdere, er en Selvfølge.

I den sidste Tid har saaledes Frk. Julie Meyn i Højskoleforeningen for fuldt Hus holdt to meget oplysende Foredrag om den engelske Forfatter: Thomas Carlyle — og tillige har Frk. M. talt i Asylet.

Sidste Onsdag talte Forfatterinden: Fru Laura Kieler i Højskoleforeningen om „nationale Brydninger“, og gav i et formfuldendt og indholdsrigt Foredrag et levende Billede af den Bevægelse, der nu er vakt for at virkeliggøre den gamle Sammenslutnings-tanke mellem de tre nordiske Riger.

Fru Kieler bebudede en Foredragsrejse gennem Landet til Forstaaelse for at give Danskerne lidt Forstaaelse af Brødrefolkernes Stilling — saa vel til Danmark som særlig til det sønderjyske Spørgsmaal. Staar Regeringsmagten i Norge, ytrede Taleren, end i nærmere Forstaaelse med Tyskland end med Danmark, saa vokser der til Gengæld nede fra en Forstaaelse frem for dansk Kultur og dansk Aandsliv, som vil faa vidtrækkende Følger.

Og man begynder at forstaa, at Sønderjylland er ikke blot Grænsevagt mod Syd for Danmark, men for hele Norden.

Ret beset — mente Fru Kieler — burde Danskerne takke von Koller for hans brutale Udvisningspolitik, thi han har derigennem vakt Opmærksomhed for det sønderjyske Spørgsmaal langt ud over Danmarks Grænser — først og fremmest i Sverrig og Norge; ogsaa fra Kvinder i London var der kommen Anmodning til Fru Kieler om at rejse derover og tale Sønderjyllands Sag.

— Vi henstiller til „Dansk Kvinde-samfund“s Kredse i Provinserne at sætte sig i Forbindelse med Fru Kieler, inden Rejseplanen bliver lagt for den paatænkte Foredragstourné til Efteraaret.

Et Svar.

En Indsender, retter i Anledning af min Artikel af 16de ds. det Spørgsmaal til mig, hvilke „andre Veje“ jeg

Forfatterinden Henriette Nielsen.

Ved A. Gutfeld.

I.

Henriette Nielsen blev født den 24. Januar 1815 i Thorup Strand eller „den røde Gaard“, som den ogsaa kaldtes paa Grund af sit røde Tegltag, lige ved den vildeste Del af Vesterhavet, tæt ved Bulbjerg og Skarreklit, omgivet af de mærkværdigste maleriske Klitter.

Gaarden tilhørte hendes Fader, der foruden at være Strandfoged drev en meget stor Tømmer og Kornforretning. Der var en stor Børneflokk, hvoraf Henriette var Nr. 4; der holdtes afvekslende Huslærer og Lærerinde, saa Børnene fik den bedst mulige Opdragelse, men den lille Henriette syntes at holde

mest af at lære ved at lytte til de mange, der kom i hendes Forældres gæstfri Hjem; saaledes lærte hun engelsk ved at høre efter og tale med de engelske Kaptajner, der ved de paa denne farefulde Kyst saa ofte forefaldende Strandinger blev Husets Gæster for en Tid.

Der var lange rummelige lavloftede Værelser, der var livligt og hyggeligt, selv om Gulvene ikke altid var i den bedste Forfatning. I et af Værelserne skød saaledes en Rosenbusk op gennem Gulvet, Moderen vilde have den bort og Gulvet repareret, men Faderen bad for Busken, og den fik da Lov at staa og blomstre inde i Stuen.

Henriette begyndte i en meget ung Alder at nedskrive sine Tanker og Indfald, helst som Samtale mellem to eller flere. Det udviklede sig ofte til smaa Karakterbilleder, som hun foretog eller agerede for Hjemmets Kreds; hun kaldte det Løjer, og saa vel Omegnens Børn som de ansete Familier, der ofte besøgte Thorup Strand, mørede sig meget over de kvikke og ejen-

dommelige Indfald. Først da hun en Gang i Aalborg havde set Komedie, gik det op for hende, hvad hendes Kald egentlig var, og hjemkommen derfra skrev hun sin første Vaudeville, og med sit kønne musikalske Talent satte hun selv Musik til Smaasangene. Hun havde et medfødt skarpt Blik for, hvad der var skønt og forkert; saaledes havde hun ofte undret sig over Datidens overdrevne Begejstring for alt, hvad der var udenlandsk, og hendes første lille Stykke var en Satire derpaa.

Under Titlen „Højt i Luft og dybt i Jord“ eller „Maurertyrken“ spilledes det først i Hjemmets snevre Kreds, senere for en større Tilskuerkreds, og efter almindelig Opfordring blev det senere opført i Løgstør og flere andre Steder.

Af Mangel paa Herrere spillede den unge Forfatterinde selv Elskerrollen. Stykket blev modtaget med udtalt Bifald. Om dets senere Skæbne henvises til Esberns Skolehistorier, 3die og 4de Lørdagsberetning, hvor For-

fatteren har omtalt det under Navn af Skolekomedie. *)

Opmuntret ved den Lykke, hendes lille Stykke gjorde, skrev Henriette Nielsen en lille Novelle „Fanny“ og sendte den til St. St. Blicher, idet hun bad ham gennemlæse den og sige sin Mening om den. Dommen lød meget gunstigt, han tilbød at udgive den med et Forord.

Det er vanskeligt at beskrive den Glæde, dette Svar vakte hos den unge Forfatterinde, og hvilke Forhaabninger, hun gjorde sig, men — Tiden gik — og hun hørte eller saa intet til „Fanny“.

Imidlertid var Carl Ploug paa en Rejse i Jylland Gæst i en Præstegaard. En Aften sad han paa sit Værelse og skrev, han vilde gemme det skrevne i Bordskuffen, trak den

*) Det vilde være meget interessant, om der endnu levede en eller anden, der havde set dette Stykke i Jylland eller i en privat Familie i Hovedstaden, hvor det ogsaa opførtes.